

Vems röst Vilken musik?

KÖN – MUSIK – MAKT

Flickebarn föds inte med höga klackar, rakade ben och låg lön.

Pojkar föds inte heller med slips, grå kostym och hög lön.

Det är inte inbyggt i biologin utan är bestämt eller format av det samhälle och den kultur vi lever i och som redan finns då barnet föds.

Flickor föds inte heller med harpa i handen och pojkar inte med en trumma. Men ändå har harpan blivit ett "kvinnoinstrument" och trumman ett "mansinstrument". Varför? Har det alltid varit så? Måste det vara så?

Denna utställning om genus och musik diskuterar hur människor tänker, tolkar, uppfattar, symboliserar, känner, dansar, sjunger, spelar, fantiserar, önskar, upplever, definierar – kort sagt "konstruerar" – det som vi till vardags kallar kön och vilken betydelse det har och har haft i musiken.

Makten över musiken

Män dominerar stort än idag
i musikutbildningar,
i chefspositioner,
i musikorganisationer,
i orkestrar.

Desto viktigare är det att lära känna
kvinnliga pionjärer och föredömen.

Desto viktigare är det att tänka över:
Vad är kvinnligt, manligt, jämlikt
i framtidens musikliv?

Nanne Grönvall

Sångerska, kompositör och musikalartist
(född 1962)

”Mitt motto – var inte rädd att misslyckas”

Nanne Grönvall är en av Sveriges mest etablerade populärmusikartister. Som barn skrev hon egna sånger och arrangerade melodifestivaler för kompisar. Redan som 16-åring var hon med i rockbandet MTW. 1986 sjöng hon för första gången i den svenska Melodifestivalen. Hon vann 1996 med gruppen One More Time och låten ”Den vilda”, som kom trea i den internationella festivalen. Nu gör Nanne solokarriär med bl.a. låten ”Håll om mig” som låg länge på svensktoppen. Hon har också inlett en krogshow- och musikalkarriär.

TAL: Ur intervju med Nanne Grönvall, oktober 2005

MUSIK: Avundsjuk

SÅNG: Nanne Grönvall. Gitarr: Torbjörn Stener & Peter Grönvall

SOMCOCD 001

Cecilia Rydinger Alin

Dirigent
(Född 1961)

”Att leda är att kommunicera”

Cecilia Rydinger Alin är en framgångsrik dirigent inom ett traditionella mycket manligt område. Hon arbetar regelbundet med de stora symfoniorkestrarna i såväl Sverige som övriga Norden. Cecilia har varit chefs dirigent vid Värmlandsoperan med lovordade uppsättningar av Wagneroperor. Hon leder kören Allmänna Sången i Uppsala sedan 1988, med vilken hon spelat in bl.a. Carl Orffs ”Carmina Burana” och vunnit internationella körtävlingar. Cecilia är lektor i orkesterdirigering vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm och ämnesansvarig vid Institutionen för komposition och dirigering.

TAL: Ur intervju med Cecilia Rydinger Alin augusti 2005

MUSIK: Ur Orff, Carmina Burana: Were diu

Kroumata m fl. Dir: Cecilia Rydinger Alin

BIS-CD-734

Ellika Frisell

Fiolspelman, lärare och studierektor
(Född 1953)

”Svensk folkmusik i Bingjö- och Orsatradition är min huvudfåra.”

Ellika Frisell är centralfigur i svensk folkmusik. Hon är uppvuxen i Stockholm, mitt emot Nalen där hon på 60-talet hörde sina största idoler, bl.a. Kinks. Ville göra ”revolution” på landet och flyttade till Delsbo, blev byspelman, bildade gammeldansorkestern Delsbo spelmän. Arbetade sedan med kurser i Stockholm, på Malungs folkhögskola, som teatermusiker vid bl.a. Folkteatern i Gävle och Orienteatern. Idag är hon lärare och studierektor på Institutionen för folkmusik vid Kungl. Musikhögskolan i Stockholm. Ellika har spelat i många folkmusikgrupper – från Filarfolket till Rosenbergs Sju och spelar nu med Solo Cissokho, en senegalesisk kora-spelare.

TAL: Ur intervju med Ellika Frisell sept. 2005

MUSIK: Takissaba polska

VIOLIN: Ellika Frisell, Kora: Solo Cissokho

XOUCD 133

Elise Einarsdotter

Pianist, kompositör och bandleadare
(Född 1955)

"Louis Armstrong med sin trumpet var min stora idol"

Elise Einarsdotter är en ledande jazzpianist i Sverige. Hon spelar framför allt egna kompositioner med rötter i jazz och folkmusik, men skriver också musik för film, teater, orkester och kör. Elise har studerat i Stockholm, Boston och New York. 1984 bildade hon jazzensemblen EEE (Elise Einarsdotter Ensemble) som turnerat i stora delar av världen. Hon har spelat in ett tiotal CD-skivor med sin musik och gjort en mängd radio- och TV-inspelningar. Elise är dessutom verksam som pedagog, med seminarier och gästspel vid olika skolor runt om i Sverige.

TAL: Ur intervju med Elise Einarsdotter aug. 2005
MUSIK: Song of RA
PIANO: Elise Einarsdotter. Bas: Olle Steinholtz.
TMcCD008

Karin Rehnqvist

Tonsättare
(Född 1957)

"Jag börjar i vattnets djup, sägs det jag börjar där det ursprungliga träder fram, sägs det..."
Maria Sabina, mexikansk shamansk skald; Svensk tolkning: Artur Lundkvist

Karin Rehnqvist är en av Sveriges mest kända tonsättare. Hennes musik framför runt om i världen. Hon komponerar kammarmusik, orkestermusik och körmusik i en korsbefruktning mellan konst- och folkmusik. Kulning används t.ex. i flera av hennes verk. Karin har som "composer in residence" ett nära samarbete med Svenska Kammarorkestern och Schottish Chamber Orchestra. Verket "Arktis Arktis!" är komponerat för dem. Några av hennes mest spelade verk är "När floden sjunger", saga för skådespelerska och orkester, samt "Davids nimm" för kvinnoröster, byggd på en polska.

TAL: Ur intervju med Karin Rehnqvist augusti 2005
MUSIK: Det hördes över hela Jorden/Ur Davids nimm
Sopran Lena Willemark, Susanne Rosenberg. Slagverk: Helena Gabrielsson
PSCD 85

Elfrida Andrée

Organist, telegrafist och tonsättare
(1841–1929)

Elfrida Andrée tog organistexamen 1855 (med faderns stöd). Men en lagändring krävdes för att en kvinna skulle få en organisttjänst. Under tiden blev Elfrida telegrafist, som första kvinna. 1867 blev hon till slut Sveriges första kvinnliga domkyrkoorganist, i Göteborg. Hon komponerade mycket musik – sånger, kammarmusik, symfonier.

TAL: Ur brev från Elfrida Andrée
om ett möte med sångerskan Jenny Lind år 1882
MUSIK: Ur Symfoni nr 2, sats 1
Stockholm Symphony Orchestra. Dir: Gustav Sjökvist
STERLING CDS-1016-2

Fanny Mendelssohn

Pianist och tonsättare
(1805–1847)

Fanny Mendelssohn var lika musikbegåvad som sin berömda bror Felix, den erkände tonsättare. Hon var en mycket god pianist och ledde omfattande konserter i hemmet. Men Fanny fick inte ha musiken som yrke. Hon komponerade många sånger, pianostycken och kantater men fick dem inte publicerade, utom några sånger som kom ut i broderns namn.

TAL: Ur brev från fader Abraham Mendelssohn till dottern
Fanny år 1820
MUSIK: Wanderlied Opus 1 nr 2
Sopran: Susan Gritton. Piano: Eugene Asti
CDA67110

Kvinnliga spelmän i Västerbotten

Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Umeå (DAUM) har under flera år spelat in och intervjuat kvinnliga spelmän. Det som tidigare fanns i arkivet var nämligen nästan bara inspelningar med män!

På 1970-talet kom en "folkmusikvåg" som ledde till att också fler kvinnor började spela.

Idag spelar många kvinnor vilket märks vid t.ex. musikskolorna i Umeå och Lycksele.

Materialet som vi presenterar här bygger på DAUMs dokumentation – väsentliga kvinnliga erfarenheter och värderingar att förmedla!

Tjejer sjunger, killar spelar – en viktig erfarenhet

TAL: intervjuer med kvinnliga spelmän år 2004

MUSIK: Midsommarvals. (Eva Lestander)

SÅNG: Kraja

Tjejer i bakgrunden, killar i rampljuset – en annan viktig erfarenhet

TAL: Intervjuer med kvinnliga spelmän år 2004

MUSIK: Polska från Nästeln. (Trad. Södra Jämtland)

FIOL: Ida Meidell-Blylod.

STATISTIK

Flera kvinnor går idag på olika musikerutbildningar.
Men få utbildar sig i komposition/dirigering.
Varför?
Lever idén att kvinnor passar sämre som kompositörer
och dirigenter kvar?

Utbildning till musiker vid musikhögskolor

1975/76	2003/04
Stockholm, Göteborg, Malmö	Stockholm, Göteborg, Malmö
29% kvinnor (130 st)	45% kvinnor (420 st)
71% män (324 st)	55% män (510 st)

Utbildning i komposition/dirigering vid musikhögskolor

1975/76	2003/04
Stockholm, Göteborg, Malmö	Stockholm, Göteborg, Malmö
0% kvinnor	29% kvinnor (24 st)
100% män (10 st)	71% män (60 st)

Flera kvinnor är idag lärare vid musikerutbildningar,
men huvudsakligen som adjunkter.
Professorer är fortfarande mest män.
Varför?
Är det ett uttryck för en traditionell maktstruktur?

Antal lärare/adjunkter vid musikhögskolor

1975/76	2003/04
Stockholm, Göteborg, Malmö	Stockholm, Göteborg, Malmö
34% kvinnor (64 st)	35% kvinnor (58 st)
66% män (188 st)	65% män (109 st)

Antal professorer vid musikhögskolor

1976/76	2003/04
Stockholm, Göteborg, Malmö	Stockholm, Göteborg, Malmö
1% kvinnor (1 st)	6% kvinnor (3 st)
99% män (13 st)	94% män (49 st)

Andelen kvinnor i musikorganisationer har ökat, men
män är fortfarande i stor majoritet.
Är det så många färre kvinnor som komponerar?
Eller vill så få kvinnor organisera sig?
I så fall – varför?

Medlemmar i Föreningen Svenska Kompositörer av Populärmusik, SKAP

1978	2003
9% kvinnor (27 st)	16% kvinnor (110 st)
91% män (287 st)	84% män (590 st)

Medlemmar i Föreningen svenska tonsättare

1978	2003
2% kvinnor (2 st)	9% kvinnor (22 st)
98% män (107 st)	91% män (210 st)

Medlemmar i Svenska Dirigentföreningen 2004

3% kvinnor (2 st)
97% män (71 st)

Rikskonserters kompositions- beställningar 2004

Rikskonsalter beställde 2004
kompositioner av:
39% kvinnor (9 st)
61% män (23 st)

Den manliga dominansen bland högre chefer är mycket stor,
trots flera kvinnor i musikerutbildning och i musikerorganisationer.
Söker färre kvinnor? Får de inte tjänsterna?
I så fall – varför?

Den högsta makten i svenskt musikliv

Fler kvinnor får idag ansvarspositioner som t.ex. länsmusikchefer. Men för större konserthus, operahus och centrala musikorganisationer är direktörer och chefer oftast män. Den högsta makten i svenskt musikliv är fortfarande manlig.

Vid provspelningar använder många orkestrar en skärm i juryarbetet för att valet av musiker inte ska påverkas av t.ex. kön. Hur har man lyckats i de större orkestrarna?

Så här har man lyckats med urvalet i några av våra största orkestrar

- Göteborgs Symfoniker
- Sveriges Radios Symfoniorkester
- Kungliga Filharmonikerna
- Kungliga Hovkapellet
- Malmö SymfoniOrkester

Instrumentalister 2005

Violin 1-2	44 % kvinnor
Viola, cello, bas	37 % kvinnor
Träblås	28 % kvinnor
Bleckblås	15 % kvinnor
Slagverk	4 % kvinnor
Harpa	100 % kvinnor

Stämledare, solister, konsertmästare 2005

Violin 1-2	40 % kvinnor
Viola, cello, bas	27 % kvinnor
Träblås	18 % kvinnor
Bleckblås	11 % kvinnor
Slagverk	6 % kvinnor
Harpa	100 % Kvinnor

Identitet och förebilder

Identitet handlar om hur man tolkar sig själv i relation till andra.
Hur får man vara?
Idoler och förebilder är bra att experimentera och testa olika identiteter på.
Idolerna speglar vem vi vill vara och vad vi vill bli.

Vem får, vill och kan du vara?

Vem får du vara?

Identitet handlar om hur man tolkar sig själv i relation till andra.

Vi arbetar med vår identitet under olika delar av hela vårt liv.

Att bygga en egen identitet är en stor och viktig del av ungdomstiden.

Vår kultur vimlar av motsägande budskap – hur man ska vara, vad man ska tro på, vad som är rätt eller fel, hur man ska se ut, hur man ska vara som man och hur man ska vara som kvinna.

Vad lyssnar du på?

Tjejer lyssnar mest på pop, r'n'b, reggae, musikaler och klassisk musik.

Killar mest på metal, hårdrock och punk. Musiksmak och skivsamling är ett sätt att visa vem man är – ett sätt att bygga sin identitet.

Männen har makten och resurserna att bestämma vilken musik som är bra.

Unga tjejers musiksmak nedvärderas ofta i media. De flesta musiksribenter i Sverige är män!

Vad spelar du?

Tjejer väljer helst att spela blockflöjt, tvärflöjt, fiol, cello, piano, att sjunga och att dansa.

Killar väljer helst att spela trummor och slagverk, elgitarr, elbas, brassinstrument och saxofon.

Omgivningens förväntningar på pojkar och flickor är olika. Det handlar inte bara om egna val. Vi lär oss olika roller redan som små – vi socialiseras.

Förebilder styr också våra val och vår musiksmak.

Sant eller falskt?

Killinstrument är lite tyngre, man kan spela starkt och man kan spela rock på dem.

Tjejinstrument är lite mindre, har ljusare toner och fint ljud.

Tjejer kan inte spela trummor!

Killar har bättre taktsinne än tjejer!

Tjejer ska vara snälla, lydiga och bry sig om relationer.

Pojkar ska vara självständiga, tävla och prestera.

Rockmusik är manligt. "Killar rockar bra mycket hårdare än tjejer!"

När tjejer spelar rock är det därför inte lika bra. "Ni är bra – för att vara tjejer!"
 Tjejer mimar och killar spelar.

Att vara kille och gilla pojkband är inte helt OK.

Pojkband är löjliga och plastiga.

Rocken är manlig, äkta och genuin.

Det är bara tonåringar som har idoler – sedan får man förebilder.

Jag behöver inte bry mig om några andra för att skapa min egen identitet.

Det är mest unga tjejer som tittar på idolprogram på tv.

Killar köper fler skivor än vad tjejer gör – en fet skivsamling markerar maskulin identitet!

Man måste vara snygg och sexig för att lyckas som artist.

Det är lättare att vara pojkflicka än tjejig kille.

Vilket är det "tjejigaste" instrumentet?

Vilket är det "killigaste" instrumentet?

Vilken är din mest pinsamma skiva?

Sex eller musik?

Sex får stort utrymme i dagens musik.
Framför allt kvinnokroppar fungerar kommersiellt.
Säljer man sex eller musik?
Och vems sexualitet handlar det om – artistens
eller betraktarens?

Vems instrument?

De flesta musikinstrument i vår västerländska kultur har spelats av både kvinnor och män, flickor och pojkar.

Ändå finns uppfattningen att vissa är speciellt "kvinnliga" och andra typiskt "manliga".

Vem bestämmer? Vad avgör?

Är det instrumentets utseende och storlek?

Kan det vara klangen?

Eller i vilken miljö instrumentet klingar?

Harpa

I 1800-talets Europa skulle adels- och borgarkvinnan ofta bara vara en vacker prydnad vid sitt instrument. Vissa instrument skulle kvinnor undvika att spela. En cello mellan kvinnorna ansågs sexuellt utmanande. Harpan däremot, framhävde hennes skönhet och grace. I Europas symfoniorkestrar idag spelar ett fåtal män harpa.

Kvinnorna dominerar nästan helt.

INSTRUMENT: Harpa med pedaler. 1700-tal. Okänd tillverkare. Inv nr M2235

CITAT FRÅN ANNA BOGEMANS DONATIONSBREV: "Denna harpa har tillhört Grefvinnan Augusta Löwenhielm, född von Fersen, en av skönhetserna vid Gustaf III:s Hof. Sedan har harpan tillhört Grefvinnan Adelaine Lewenhaupt, född Sparre, som mycket spelat på den. Senast tillhört Grefvinnan Anna Bogeman, född Stackelberg (föret gift Lewenhaupt)".

MUSIKEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Andante ur Concertino för harpa och kammarorkester av Ernst von Dohnányi/Clifford Lantaff, harpa Chan 10245

BILD I UTSTÄLLNINGEN: Amatörmusiker spelar på en välgörenhetskonsert. Mitten av 1800-talet i England.

Elgitarr

Potensförstärkare? Sexattribut?

Med elgitarrer och rockmusik föddes en helt ny ungdomskultur. Vrålande och ylande signalerar gitarren manlighet och styrka. Maximal ljudnivå, spektakulära effekter – macho!

Hårdrocken är fortfarande en manlig värld, både på scen och publikgolv.

Även om det finns flera kvinnliga rockgitarrister idag,

INSTRUMENT: Elgitarr ESP EX-Std. En typisk hårdrockgitarr med design inspirerad av den klassiska elgitarren Gibson Explorer. Modellen spelas av ett fåtal kvinnor.

Lån av ILT Scandinavia AB.

Förstärkare: Mesa/Boogie Dual Rectifier.

Lån av Svensk Musik AB.

MUSIKEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Enter Sandman/Metallica. Vertigo 510 002-1

BILD I UTSTÄLLNINGEN: Hårdrockgruppen Metallica: James Hetfield sång, gitarr, Kirk Hammett gitarr, Robert Trujillo bas, Lars Ulrich trummor (utanför bild).

Trumma

Trumman har haft en magisk och praktisk funktion sedan urminnes tider.

Från Afrikas trummor till rockbandets gigantiska trumset. Hetsande rytmer och kraftfullt ljud.

Trumman kan varna för faror och skrämman rovdjur.

Den kan inge respekt och få soldater att hålla takten i marschen mot fienden.

Inte så konstigt att den blev ett viktigt redskap för världens arméer.

INSTRUMENT: Trumma. Okänd tillverkare. Troligen sent 1700-tal. Inv nr N38040.

Mellan framtassarna håller lejonerna en spänd pilåge, Savolaks regementes vapen.

MUSIKEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Tupto/Försvarets trumkår under ledning av stabstrumslagare Tommy Törner. SERMC 501

BILD I UTSTÄLLNINGEN: Trumslagare vid Savolaks läns regemente 1765.

Krigsarkivet

Gitarr

Väckelserörelsen kom till Sverige i slutet av 1800-talet. Sång och musik var viktiga redskap i frälsningsarbetet. Kvinnorna sjöng och spelade "jesusknäppare" för att rädda våra vilsna själar.

Nu blev det nästan pinsamt för en man att spela gitarr – ett instrument som tillhörde kvinnors musik. Inget en riktig karl skulle befatta sig med.

"... Fiol, klarinett, flöjt och dragspel var passande instrument – men inte att "sette å klonke på en gitarr". Värmland

"En karl borde inte spela och sjunga. Det enda instrument han skulle använda var fiolen. Att spela gitarr var omanligt och opassande. En karl borde spela låtar men inte sånger ..."

Lappland

INSTRUMENT: Gitarr. Okänd tillverkare. 1800-tal.
Inv nr M1447

Testamenterades till Musikmuseet av tullkontrollören Hjalmar Kjellberg (d. 1924) och hans fru Anna (d. 1932). Vem som spelat på gitarren är okänt, men på greppbrädan kan man tydligt se vilka tre ackord som använts flitigast.

LJUDEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Klippan Kristus ett fäste är/Tilda & Kersti Blomqvist. CAP21484

BILD I UTSTÄLLNINGEN: Svenska frälsningssoldater. Slutet av 1800-talet.

Kvinnan till höger, Jenny Svensson, spelade gitarr vid det första svenska mötet på Ladugårdsteatern vid Östermalmstorg i Stockholm. I mitten Frälsningsarméns grundare i Sverige Hanna Ouchterlony.

Tidningen Stridsropets arkiv.

Luta

När konstnärer i 1600-talets Europa skildrade livet på bordellerna, satte de ofta en luta i händerna på de halvnakna kvinnorna. Var det kanske lutans runda form som gjorde den till en erotiskt laddad symbol för kvinnors dolda sexualitet?

Den svenska visans luta finns däremot helt i manliga händer. Så har det varit sedan förra sekelskiftet och ända fram till idag. Är vissång till luta för evigt inmutad av macho-män? Var finns alla lutspelande kvinnor?

INSTRUMENT: Svenskluta tillverkad av Herman Carlsson Levin i Göteborg. Tillhör Evert Taubes dödsbo. Lån av Svenskt visarkiv.

Svenskluta tillverkad av Alfred Brock i Stockholm 1920. En mindre lutmodell med flat botten, ofta kallad damluta.
Inv nr M2893

Lutan beställdes av konstnären Esther Tjerner. Det är okänt om hon själv spelat eller bara använt den som motiv i sin konst.

Brocks beställningsbok visar att kvinnor även köpte den större lutan med sex bassträngar: Fru Arnold (nr 98), Fru von Feilitzen (nr 159), Fru Banquier Steinthal, Berlin (nr 178), Skådespelerskan Fröken Lilly Jakobsson, Göteborg (nr 206), Fru Molion (nr 226), Gymnastikdirektör Fröken Carlsson (nr 380)

MUSIKEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Dansen på Sunnanö/Evert Taube
EMI 7243 4 95103 2 6

BILDER I UTSTÄLLNINGEN: Evert Taube fotograferad av Oscar Norberg.
Pressens bild

Kopplerskan. Oljemålning av Dirck van Baburen. (Originallet i färg.)
Boston Museum of Fine Arts

Käppviolin

– elegant och självklar för den modemedvetne och musikaliske mannen.

Sybordsklaveret

– idealisk och praktisk för den väluppfostrade och anpassade kvinnan.

En liten genus-saga

Det är en vårkväll i slutet av 1800-talet. Ett sällskap välklädda gentlemän promenerar i stadsparken. De njuter av det vackra vädret och samtalar om sådant som intresserar män av tiden. En av de mer modemedvetna herrarna stannar plötsligt upp. Med ett enkelt handgrepp förvandlar han sin spatserkäpp till violin och spelar en passande nocturne för sina vänner.

Samtidigt, i hemmets lugna vrå, sitter hans fru vid sitt sybord. Barnen har just somnat och hembiträdet har fått ledigt för kvällen. När handarbetet blir för långtråkigt tar hon paus, lyfter på locket och spelar ett lättsamt stycke på sybordsklaveret.

INSTRUMENT: Sybordsklaver. 1800-tal. Okänd tillverkare. Inv nr M3045

Ett klaverinstrument med enkel mekanik som tillverkades för amatörmusik i hemmet.

Käppviolin tillverkad av Nils Bengtsson-Kiby i Kiaby, Kristianstad 1914. Inv nr M2088

Nils Bengtsson-Kiby var bankkamrer men byggde också musikinstrument.

Käppinstrument av olika slag blev på modet i slutet av 1800-talet.

MUSIKEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Mikko Korhonen spelar på ett av Musikmuseets sybordsklaver.

BILD I UTSTÄLLNINGEN: Makarna Reymert fotograferade av Wilhelm Lundberg på 1870-talet. Stockholms stadsmuseum

Klaver

Ett klaverinstrument i finrummet visade på ett ståndsmässigt hem. I den borgerliga familjen hörde det till god uppfostran att både frun och dottern kunde underhålla vid klaveret.

1900-talets pianofröknar gjorde sitt bästa för att bevara traditionen. De flesta av eleverna var flickor. Intresset bland pojkar ökade när syntar och andra elektriska klaverinstrument blev vanliga.

"Först tänkte hon endast på att få sin vita hand att framträda fördelaktigt på de svarta tangenterna, sedermera upptäckte hon, att klaverets skarpa och hårda ton förhöjde klangen i hennes röst ..."

Ur "Emile eller om uppfostran" (1762) av Jean-Jacques Rousseau.

INSTRUMENT: Klavikord tillverkat av Philipp Jacob Specken 1741 i Stockholm. Inv nr N33932

Instrumentet ägdes på 1700-talet av en överste Nordencreutz, lärare i fortifikation åt prins Gustaf och hans bröder. Locket är troligen målat av en konstnär knuten till Stockholms slott.

MUSIKEXEMPEL I UTSTÄLLNINGEN: Mikko Korhonen spelar på klavikordet i montern.

BILDER I UTSTÄLLNINGEN: Musikaliskt sällskap/Hjalmar Mörner. Tidigt 1800-tal.

Musikmuseet

Pianolektion i hemmet. Mitten av 1900-talet.